

Rónai-Balázs Zoltán

Nem vers

*Akkoriban még új kifejezés volt
a Munkaügyi Központ
kisvárosomban is.
Ott állt a megszűnt Munkásőr Székház mellett.
Szemben vele az Alföld Hotel,
levitézlett, kurvák tanyája,
alatta a Talpi, a törzshelyem.
Íme a városom, '91-ben. Talán.
Talán nyár volt, talán tavasz.
Sok biztos Igen és sok biztos Nem.
Azóta tudjuk, hogy az is mind Talán.
Álltak a népek az utcán, kikígyózva
a hivatal nyitott ajtaján.
Lesütött szemmel, behúzott nyakkal,
mert még szégyen volt állás nélkül lenni.
Én meg megálltam, megnéztem őket,
mielőtt beléptem a kocsmába,
mert pár arc valahogy ismerős volt.
Tűnődtem, honnan:
kisváros ez, de nem annyira azért,
nem ismeri itt mindenki egymást.
Aztán eszembe jutottak.
Egy éve itt a Talpiban verték
az asztalt, hogy éljen
a Kapitalizmus, én meg kérdeztem
tőlük a söröm mellől,
„Úgy mégis, mivel foglalkoztok?”
„Dolgozunk az üvegyárban” –
ordibálták erre. „Nyomjuk, tatám, a három műszakot!”
Igen büszkék voltak. És majdnem megverték,
mikor azt találtam kérdezni:*

*„Komolyan gondoljátok,
hogy nektek majd jó lesz?
Ti melósok vagytok.”
Menekülnöm kellett, a társalgás
nem folytatódott.
Ám most, jól láttam, a társaságból
ott nézték a járdát hárman is. Se büszkék
nem voltak, se mérgesek. Álltak.
Várták a türelmük, az egyszerűségük
jutalmát.
Engem nem ismertek meg.
Azóta
elteltek az évek, és
azt mondják,
ami volt, nem is volt
Rendszerváltás.
Nem baj, barátaim!
Cserébe ez meg
nem vers.*

Szabó Palócz Attila

a kert díszei

*mintha a szemünket
kötötték volna be az elmúlt évtizedek
– ahogy az ügyes sebész köti el a látóideget –,
hályogként telepedtek ránk
az önittasult rendszerek,
mi pedig, akár a kisgyerekek,
ott virultunk még az ideológiák udvarán*

*a kert díszei voltunk,
a legszebb hajtások a télben,
gyöngyöző homlokunkon megcsillant a fény,
szirmainkon megtelepedett a dér...*

*a kert díszei voltunk,
abban a félbemaradt létben,
s a kulcslyukon virítva lestük meg
a bomló rendszer torz visszásságait...*

*a kert díszei voltunk,
repesve törtünk magasra,
a fény felé,
gyermekfejjel nőttük a magunk szárba szökő életét...*

*de megtört, felrepedt a történelem azon az éjszakán,
szilánkossá dermedtek a rendszerek,
zihálva tajtékos emberek izmos karja döfte az ásót
a földbe,
fordított talajt, hogy együtt dobbant a felszín és a mély,
vérgőzös komposztra virradt a nap az ideológiák
udvarán...*

*s jutott esziinkbe számtalan szebbnél-szebb gondolat,
míg állni látszék az idő, bár a történelem haladt
– ha egy diktátort megöltek is, még ezernyi csatlós
maradt,
s a mag elhintve a komposzt alatt...*

*a kert díszei voltunk
bekötött szemmel is,
de a hiánylistára vétetik egy nemzedék, amely
a felrepedt történelmet zsákvarrótüvel talán még
összeférceli...*

hosszú advent

*harminc éve az ember még csak egyszer élt,
és nem félte a hóesést,
a fehér karácsony olybá tűnt, mint holmi felszínes
ihletés...*

*fotelből szemléltük,
a meleg szobában a tévé előtt ülve,
hogyan hullnak a hópelyhek a frissen fröccsent vérre...*

*nem voltunk távol, talán rohanni kellett volna,
át a határon, zsebünkben még
a vérvörös útleveél – de úgy hittük talán,
hogy a forradalmak nélkülink is megtörténnek...*

*az értetlenség, az értetlenkedés
volt az alapélménye annak az adventnek,
annak a karácsony éjnek,
s ahogyan nem érthették egykor
a pásztortűz köré gyűlt halandók sem
az újfent sötétbe borult betlehemi éjben
a csodát, ami a szemük előtt épp akkor zajlott,
nem érthettük igazán mi sem,
hogy mi az értelme a hóra fröccsent vérnek...*

*hosszú volt az az advent, a takarójánál sokkal
hosszabbra nyújtózott a várakozás,
felszínes szavak olvadtak véres latyakká, dagadtak
sárrá*

*harminc év ihletésében,
ebben a dőre rácsodálkozásban,
mert mi továbbra sem változunk,
csak a vér fröcsög, forradalmak tépnek zászlókat,
s égnék értetlen retinákba a csodák...*

*harminc éve az ember még csak egyszer élt,
vagy egyszer sem,
de az elcsigázottság felkelt zavarrá érlelte
a lélek legbenső csendjét,
s a csoda fénylő felvillanása után,
ahogy kialudt az égi csillogás,
úgy ültünk a tévé előtt megint,
mint tábortűz parazsa köré gyűlt halandók egykor
az újfent elsötétült betlehemi éjben...*

*talán akkor érezhettük meg először,
hogy hosszú advent jó megint...*

Tóth Csilla

(vissza a jövőbe)

*az égősor évről évre ismétli önmagát, a sárba száll,
egy-egy kihunyt izzó kráterét, ha sokáig bámulod, érzed,
ahogy sátrat növeszt köréd a felismerés,
látod, ahogy a Holnap szoborszerű őszinteséggel
hívogat,
felavatják majd, és ledöntik majd, és ledöntik majd,
és felavatják majd,
éjszakánként sötét utcákon csatangol, otthonokba
képzeli magát,
kockás takarót húz magára, ajtót nyit neked.*